



Karl May

PRAIRIEBRAND IN TEXAS

(Požiar prérie v Texase)

M a y – S c h r i f t e n

Privátna edícia, Ing. Milan Ostatník, Humenné
2009



Karl May

Prairiebrand in Texas **(Požiar prérie v Texase)**

Asi sedemnásťročný chlapec cvála zdanlivo bezhraničnou prériou, rozprestierajúcou sa nad County Crockett v Texase až k rieke Rio Pecos a vedľa seba vedie plne naloženého ťažného koňa. Má sebaistě, hrdé držanie tela ako starý, skúsený muž; a to plným právom: všetci *stockmeni*, pastieri oviec, ho totiž úctivo nazývajú señor Federico a jeho otec, nemecký rančer – chovateľ oviec Urban, mu natoľko dôveruje, že ho celkom samého vyslal do osemdesiat míľ vzdialeného Fort Terrelu, aby tam nakúpil kávu, cukor, tabak a rôzne ďalšie potraviny. O to všetko sa mladík znamenite postaral a teraz je na ceste domov a dúfa, že ranč svojho otca dosiahne už o niekoľko hodín. Predtým sa však ešte stretne s pastiermi, pod dohľadom ktorých sa pasú Urbanovi patriace stáda oviec.

Slnko neustále poriadne pripeká a horúčava sála cez nehybné more vzduchu; ale zrazu sa dvíha zo severu tichý vánok, skláňa a ohýba vrcholky tráv a naznačuje, že čoskoro zosilnie.

Federico si uľahčene vydýchne a nazdáva sa, že kone sa dostali do rýchlejšieho tempa z radosti nad závanom chladnejšieho vzduchu.

Čoskoro sa mu však správanie jeho mexického ryšiaka vidí podozrivé. Kôň čoraz častejšie obracia hlavu dozadu, bojazlivo fŕka a oči mu iskria. Zrazu zastane, otočí sa, vtiahne vzduch široko roztvorenými nozdrami a hlasno zaerdziac, vrhá sa znovu do predošlého smeru a ženie sa vpred. Ťahá za sebou aj ťažného koňa a cvála preč odtiaľto.

Čo to má znamenať? Rozhodne nič dobré. Zo severu hrozi nejaké nebezpečenstvo. Federico pozoruje počas jazdy horizont v naznačenom smere. Ešte nevidno nič nápadné, ale po niekoľkých minútach stráca línia obzoru svoju doterajšiu

ostroť a sivá hmla pomaly nadobúda tmavé sfarbenie; zároveň obloha a zem navzájom splývajú.

„Bože môj, préria horí!“ zvolá chlapec vydesene. „Naše ovce, naše úbohé ovce!“

O seba nemá strach, predovšetkým mu je úzko pri pomyslení na zvieratá. Tie budú stratené a usmažia sa až na kosť, ak ich nebude môcť zachrániť rýchlym útek. Kolieskom ostrôh, veľkým ako dolár, sa dotkne slabín svojho koňa a priam letí preriou. Aj mocný ťažný kôň vie, o čo ide; i napriek svojmu nákladu drží s ryšiakom rovnaký krok. Našťastie, teraz nie je suché ročné obdobie; včera tu dokonca aj sprchlo a tráva obsahuje dosť vlhkosti a dokáže ako-tak zadržať postup požiaru, aby nedosiahol rýchlosť jazdca.

Keď sa Federico po nejakom čase znovu obzrie dozadu, tvorí horizont opäť ako predtým ostrú líniu. Predsa však necháva kone bežať tak rýchlo, ako len môžu a hľadá ostrým zrakom, či už nie sú čriedy oviec na dohľad. Po viac ako polhodine konečne zbadá ďaleko pred sebou niekoľko nehybných, vedľa seba stojacich tmavých bodov. Čím viac sa k nim približuje, tým zreteľnejšie v nich rozoznáva jazdcov, postávajúcich tu v bezstarostnom rozhovore. Bokom od nich a za nimi je préria pokrytá pasúcimi sa ovcami. Aj jeho už zbadali. Skupina sa rozdelí a mladík začuje radostné volanie:

„*Mira, nuestro señor Federico!* – Pozri, náš señor Federico!“

To sú pastieri jeho otca. Zvyčajne sú to Mexičania a hovoria radšej španielsky ako anglicky. Chcú mu ísť naproti, on však dáva znamenie rukou späť a pritom volá:

„*Ea, animo, la praderia quema* – preč, preč, préria horí!“

O nejakú chvíľu ich dosiahne. Pastieri sa na neho užasnuto dívajú a jeden z nich začudovane vraví:

„*La praderia quema? Esto es la imposibilidad llena* – Hori préria? To je číra nemožnosť!“

„Je to pravda, videl som to,“ ubezpečuje ich chlapec. „Kde je môj otec?“

„Dnes zrána odišiel dolu do Camp Hudsonu.“

„Tak sme odkázaní sami na seba. Rýchlo preč s ovcami, až k Devils Riveru!“

„Tam? Veď by sa utopili!“

„Nie. Zaženieme ich do Beaver-Pondu. Ten je spojený s riekou a je dosť plytký, takže voda nedosiahne zvieratám ani po nozdry. Ale rýchlo, rýchlo, inak bude prineskoro!“

Jazdci, v kožených oblekoch a so širokými sombrerami, pochybovačne krútiť hlavami. Vtom si všimnú, ako bojazlivo si počína ryšiak; chce preč odtiaľto a len fučiac poslúcha uzdu, čo ho tu zadržiava.

„*Valgame Dios*, Bože, stoj pri mne!“ zvolá najskúsenejší z pastierov. „Zdá sa, že je to pravda! Prevezmite od seňora ťahúňa a vydajte sa ku *carneros*, k baranom! Môj kôň je už tiež nepokojný, zažil už viaceré požiare!“

Dvanásť jazdci sa v okamihu rozprchnu; zháňajú zvieratá hlasným volaním a dlhými bičmi, aby tisíce oviec čo najskôr uviedli do pohybu. Samozrejme, Federico pritom pomáha. Pastieri sa preháňajú sem a tam, napravo i naľavo a udržiavajú ohromné stádo pokope.

Federico ustarostene sleduje severný horizont, teraz tam vidno široký pás dymu. Oheň sa rýchlo blíži. Kone ho zacitili; chcú sa dostať preč, rýchlejšie než ovce, a sotva ich možno upokojiť. Ale už aj ovce spozorovali nebezpečenstvo. *Carneros*, vodcovia stáda, vyrazajú úzkostlivé bľacanie a prechádzajú z doterajšieho klusu do prudkého cvalu. Množstvo oviec nasleduje poslušne za nimi.

Ale oheň je rýchlejší než zvieratá. Za stádom už vidno široké, husté oblaky dymu. Obloha sa skrýva za čierny dym, dvíhajúci sa vietor prináša ostrý pach spáleniny a už badať aj plamene, ktoré sa trávou, zoschnutou od horúčavy, predierajú rýchlo dopredu. Jarabice, préríjné kury a divé moriaky vyletujú pred stádom, okolo neho sa ženú vyľakané jelene; celé rodiny zajacov utekajú, čo im sily stačia a krdle divých holubov svišťa vzduchom. Plamene napredujú a stĺpy dymu stúpajú čoraz vyššie.

Pastieri zdvojnásobujú svoje úsilie. Počúť praskanie a šušťanie ohňa a to poháňa ovce k čo najväčšiemu chvatu. Už vôbec neposlúchajú biče, ale len svoj vlastný pud sebazáchovy. Nebežia, doslova sa rútiť vpred. Mnoho oviec je udupaných, niektoré sú vysilené a zostávajú pozadu ako istá korisť plameňov. Oheň je už tak blízko, že jazdci jeho páľavu cítia cez šaty; nanajvýš do desiatich minút je stádo stratené a rančer sa stane chudobným mužom.

Ale tu sa zrazu v smere úteku objaví akýsi tmavý pás; to musia byť stromy.

„*El rio, el rio; allí está el Beaver-Pond!* – Rieka, rieka; tu je bobrí rybník!“ volajú pastieri.

Biče pastierov a ich vlastný, smrteľný strach, ženú ovce s vypätím posledných síl. Vľavo leží rieka, na jej brehu stoja stromy; napravo vidno širokú, jazierku podobnú vodnú plochu, do ktorej sa vrhajú ovce. Pastieri ich ženú ešte ďalej, omnoho ďalej, až do stredu jazierka. Záchrana sa podarila a voda je dosť plytká, takže zvieratá sa nemôžu utopiť. Oheň teraz dosiahol breh a zahryzol sa aj do neho. Pastierov a ovce obklopuje hustý dym a takmer znemožňuje dýchanie. Horúčava je už tak neznesiteľná, že muži zostúpia zo sediel a líhajú si do vody. Ovce a kone sa správajú pokojne - cítia, že tu sú už v bezpečí.

Po dlhej, predlhej štvrťhodine sa dym konečne stráca, výhľad je voľný a muži znovu pred sebou vidia prériu, spálenú na uhoľ. Po ďalšej štvrťhodine zem natoľko vychladne, že ovce už možno vyhnáť z vody. Chvíľu ležia, aby si odpočinuli po vyčerpávaní úteku a neskôr prejdú cez brod na druhý breh rieky, kam sa oheň nedostal a kde je dosť trávy na pastvu.

Odľahčia ťažného koňa a *stockmeni* sa odškodnia za prežitý strach a námahu bohatým proviantom, ktorý Federico priniesol z Fort Terrelu. Pravdaže, požiar prérie je pritom jediným predmetom ich rozhovoru. Niekoľko stoviek ovci, najmä jahniat, je stratených, ale to nič neznamená oproti tisícim, ktoré sa podarilo zachrániť. V prérii ležiacemu ranču požiar nemohol nijako uškodiť, lebo ranč je obklopený širokým pruhom zeme bez vegetácie, zvaným *yerma*, a cez ten sa oheň nedostal.

Podvečer vidno, ako sa sem tryskom ženie jazdec. To je rančer Urban, Federicov otec. Vyhľadal Beaver-Pond ako jediné miesto, kde sa môžu nachádzať jeho ľudia a zvieratá, ak sa stihli zachrániť. Ako sa len potešil, keď ich zbadal a k tomu aj syna, o ktorom vedel, že je na ceste domov a myslel si, že ho prekvapil oheň! Pritisne si ho na srdce a s otcovskou hrdosťou ho opäť objíma, potom čo mu starý pastier vyrozprával priebeh celého dobrodružstva a napokon k tomu dodal:

„Habriamos sido los perdidos, somos dendor a señor Federico de nuestra vida. – Boli by sme stratení a len señorovi Federicovi vďačíme za svoj život.“



Prairiebrand in Texas

Karl May

PRAIRIEBRAND IN TEXAS

(Požiar prérie v Texase)

Z nemeckého originálu „Prairiebrand in Texas“, v časopise DER GUTE KAMERAD, Spemanns Illustrierte Knaben-Zeitung, 4. Jahrgang, Nr. 5., 1889; preložil Ing. Milan Ostatník. Jazyková úprava: prekladateľ.

Translation © 2009

Privátna edícia *M A Y – S C H R I F T E N*, zv. VIII.

1., neskrátené vydanie